

Bezoekadres De Blomboogerd 1, 4003 BX Tiel

Postadres Postbus 599, 4000 AN Tiel

T (0344) 64 90 90.

F (0344) 64 90 99

E info@wsrl.nl

I www.waterschaprivierenland.nl

Bank IBAN NL93NWAB0636757269

BIC NWABNL2G



Fractie VVD

Datum:

14-05-2025

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:

2025-255827

Behandeld door:

Juul Slood

Onderwerp:

Beantwoording schriftelijke vragen ex art.4.5 RvO AB van VVD over cultureel erfgoed

Telefoonnummer / e-mail:

(0344) 649090 / info@wsrl.nl

Beste fractie VVD,

Op 17 april 2025 heeft uw fractie schriftelijke vragen gesteld conform artikel 4.5 lid 1 van het reglement van orde voor het algemeen bestuur 2024. Hieronder treft u de beantwoording van uw vragen aan.

Vraag 1: Klopt hetgeen wij hebben vernomen, dat de schade aan Waaldijk 2 Hellouw is ontstaan als gevolg van dijk(versterkings)werkzaamheden? Zo ja,

- a. Kunt u toelichten wat de omvang is van de schade, waar deze precies betrekking op heeft, hoe deze is ontstaan en hoe deze wordt opgelost?*
- b. Wat was de rol en betrokkenheid van WSRL en de namens of ten dienst van haar actieve derden hierin?*
- c. Hoe verhoudt dit zich tot de uitspraken die door en namens WSRL zijn gedaan in De Gelderlander West Betuwe van 14 april jl?*

Antwoord 1a: Aan de Waaldijk 2 in Herwijnen (niet Hellouw) staat het peilschaalhuisje. De schade aan dit Rijksmonument bestaat op dit moment uit enkele scheuren die eerder ook al aanwezig waren. Deze laten zich opnieuw zien nadat er recent regulier onderhoud (schilderwerk) aan het huisje is uitgevoerd. In 2022 heeft het peilschaalhuisje meerdere millimeters zetting gehad tijdens grondwerkzaamheden op relatief grote afstand. Eerder was de zetting nog rechtstandig, later is er echter ook verschilzetting ontstaan en zakt het peilschaalhuisje naar achter (richting de Waal). Tot op heden is er geen constructieve schade ontstaan door de dijk(versterkings)werkzaamheden van de Graaf Reinaldalliantie.

Na de zetting in 2022 is door de Graaf Reinaldalliantie besloten om het monument verder te monitoren en alleen buiten de invloedssfeer van het monument te werken. In de zomer en najaar van 2024 is vervolgens in overleg en met goedkeuring van de Stichting tot behoud van het Peilschaalhuisje, de gemeente West Betuwe en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed ervoor gekozen om het huisje te gaan stabiliseren met als doel schade te voorkomen tijdens de nog uit te voeren werkzaamheden voor de dijkversterking. Dit is dus een preventieve maatregel om de kans op schade te verkleinen. Deze maatregel komt voort uit de goede zorg voor het monument.

Wij verzoeken u vriendelijk bij verdere correspondentie ons kenmerk te vermelden, zodat wij uw brief sneller kunnen beantwoorden.

Voor het stabiliseren van het huisje is een vergunning aangevraagd en verleend. Het monument wordt door middel van een ringbalk en in de grondgevormde palen gestabiliseerd alvorens de dijkversterking ter plaatse wordt uitgevoerd. De werkzaamheden van de dijkversterking bestaan hier uit het aanbrengen van een verankerde damwand en het ophogen van de dijk. De aanwezige scheuren zullen na afronding van de werkzaamheden in het standaard schadeproces worden meegenomen.

Antwoord 1b: De Graaf Reinaldalliantie (bestaande uit WSRL en Waalensemble) is verantwoordelijk voor de dijkversterking, de monitoring van het monument en is initiatiefnemer voor het initiëren van overleg met de verschillende partijen om samen te bepalen op welke manier het monument gestabiliseerd kan worden. Vervolgens is de Graaf Reinaldalliantie ook opdrachtgever voor het uitvoeren van de stabilisatiemaatregel.

Antwoord 1c: Uit bovenstaande blijkt ook hetgeen naar voren komt in het artikel van 14 april in AD Gelderland, de dijkversterking wordt hier met zorg voor het monument uitgevoerd.

Vraag 2: Kan het CDH inzicht geven in

- a. de schades die tijdens / als gevolg van dijkwerkzaamheden in ons waterschap zijn ontstaan aan (Rijks)monumenten in de afgelopen 12 jaar?*
- b. Hoe en wanneer zijn deze finaal afgehandeld?*
- c. Is de schade telkens geheel hersteld, en zo nee, wat zijn hiervan de consequenties?*
- d. Wat is de rol en betrokkenheid van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed bij deze cases geweest?*
- e. Welke interne lessen zijn naar aanleiding van deze cases getrokken en welke verbetertrajecten zijn ingezet?*

Antwoord 2a: Er zijn in de afgelopen 12 jaar 15 schades ontstaan aan monumenten bij de noodzakelijke werkzaamheden aan de dijk, waarbij het veelal gaat om schades van niet constructieve aard zoals scheuren in het stucwerk.

Antwoord 2b: De ontstane schades zijn er 5 afgerond, bij de andere 10 loopt de afhandeling nog.

Antwoord 2c: De ontstane schades aan monumenten worden volledig hersteld.

Antwoord 2d: De Rijksdienst voor Cultureel erfgoed wordt betrokken wanneer het een Rijksmonument betreft. Zodra het een Rijksmonument betreft dat schade heeft opgelopen door de dijkwerkzaamheden kan de gemeente besluiten om de RCE te betrekken. In de praktijk heeft het project korte lijnen met de RCE en worden zij geïnformeerd zodra er een schade ontstaat. Er is een periodiek overleg met gemeente, omgevingsdienst Rivierenland en RCE waarin de status van de monumenten besproken wordt.

2e. Per project wordt gekeken naar de ondergrond en de bebouwing en de voorgenomen uitvoeringsmethode. Op basis daarvan wordt een monitoringsplan opgesteld. Als tijdens de uitvoering uit de monitoring blijkt dat waarden overschreden worden, kan daarop meteen geanticipeerd worden. Daarbij zijn de korte lijnen die er zijn tussen het waterschap en de aannemer van groot belang.

Vraag 3: Kan het CDH (per project) inzicht geven de wijze waarop in het kader van contractmanagement en risicobeheersing wordt gestuurd op het voorkomen van schades aan erfgoed in het werken met gebiedsallianties en bij uitvoering door derden?

Antwoord: Bij het voorkomen van schade wordt gestuurd op het binnen vooraf bepaalde grenswaarden uitvoeren van de werkzaamheden. Daarbij wordt hoofdzakelijk onderscheid gemaakt tussen het optreden van trillingen en het optreden van grondverplaatsingen. Bij trillingen worden de grenswaarden vastgesteld op basis van een geaccepteerde kans op het ontstaan van constructieve schade ten gevolge van trillingen, deze kans wordt vertaald naar trilling karakteristieken. Bij grondvervormingen wordt de grenswaarde bepaald door de mate van relatieve hoekverdraaiing over de breedte van het betreffende pand, dat geeft een waarde voor de maximale verplaatsingen. Om aan te tonen dat de uitvoering binnen de grenswaarden blijft worden panden voorzien van monitoringsinstrumenten.

Vraag 4: Onderschrijft het CDH dat de zorgplicht van het Waterschap verder strekt dan enkel het besluit niet tot sloop over te gaan?

Antwoord: Ja. WSRL streeft naar het behoud van karakteristieke, cultuurhistorische en landschappelijke waarden van het rivierengebied. WSRL zet zich ook actief in om waardevolle water-gerelateerde cultuurhistorische elementen, te behouden en waar mogelijk te versterken.

Vraag 5: Kan het CDH duiding geven aan de wijze waarop wet- en regelgeving (in het kader van de Erfgoedwet, de Omgevingswet en artikel 13.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bij de regels voor cultureel erfgoed v) zijn doorvertaald in beleid en werkinstructies binnen WSRL?

Antwoord: WSRL houdt zich aan de wet- en regelgeving die van toepassing is op het cultureel erfgoed. Daarnaast heeft WSRL het belang rondom cultuurhistorisch erfgoed verwoord in de volgende beleidsnotities:

- Beleidsnotitie Behoud van woningen bij dijkversterkingen, d.d. 15 april 2024
- Eigendommenbeleid, d.d. 16 januari 2024
- Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen, d.d. 22 april 2022
- Beleidskader Watererfgoed d.d. 24 september 2021 (wordt geactualiseerd in 2027/2028).

Vraag 6: Kan het CDH toelichten hoe het haar zorgplicht, beleid en werkinstructies kenbaar maakt aan, en oplegt op derden die activiteiten feitelijk verrichten voor WSRL en/of die feitelijk de opdracht daarvoor geven.

Antwoord: Het beleid van WSRL wordt gepubliceerd via Overheid.nl. Partijen die in opdracht van WSRL werken worden geacht de wet te kennen en zich te houden aan de wet- en regelgeving. Daarnaast moeten partijen die in opdracht voor WSRL werken over de juiste certificering beschikken. Dit wordt opgenomen in het Programma van eisen en gecontroleerd bij de inschrijving.

Vraag 7: Welk orgaan is belast met het toezicht op naleving van deze zorgplicht door WSRL wordt ingevuld?

Antwoord: In Nederland is de monumentzorg geregeld via de Erfgoedwet en de Omgevingswet. Afhankelijk van het soort monument is het toezicht een verantwoordelijkheid van het Rijk, de provincie of een gemeente.

de dijkgraaf,

Drs. T.J.A.M. Cuppen MBA

Afschrift: Archief (inclusief bijlagen)